

Perform — Czech

VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

„Aktuální potřeby českých scénických umění
v důsledku pandemie SARS-CoV-2 v návaznosti
na výzvy a programy IDU“

Účel dotazníkového šetření

Vládní opatření zavedená v důsledku pandemie SARS-CoV-2 uvedla umělce i organizace působící v oblasti scénických umění do „stand-by“ režimu. Napříč celou oblastí živého umění znějí obavy nejen z dopadů této situace na finanční a personální kapacity celého sektoru kultury, ale také z reakce publika na podmínky omezeného provozu i znovuotevření kulturních institucí. Dotazník „Aktuální potřeby českých scénických umění v důsledku pandemie SARS-CoV-2 v návaznosti na výzvy a programy IDU“ byl respondentům rozeslán 7. 4. 2020. Vyhodnocení zohledňuje odpovědi došlé do 11. 5. 2020. Cílem dotazníku bylo **zmapovat potřeby vyvolané tímto pro scénická umění mimořádně složitým obdobím a jejich naléhavost v návaznosti na výzvy a programy IDU**. Soustředili jsme se na okruh potenciálních aktivit, jejichž realizace je v současné době možná a Institut umění – Divadelní ústav (IDU) s jejich realizací může finančně, koncepčně, organizačně či mediačně napomoci v rámci programu *Propagace českých scénických umění do zahraničí*, popřípadě dalších svých aktivit. Je důležité podotknout, že některé návrhy a druhy podpory uváděné v odpovědích jsou v současné době již v procesu realizace ze strany Ministerstva kultury nebo IDU.

Povětšinou nízká síla odpovědí „vůbec ne“ v celém dotazníku potvrdila aktuálnost navrhovaných témat a aktivit uvedených v jednotlivých otázkách.

Některé z uvedených potřeb a návrhů jsou již začleněny do probíhající nebo plánované činnosti Ministerstva kultury a IDU (například Výběrové dotační řízení na podporu zpřístupňování umění prostřednictvím digitálních médií vyhlášené MK, sběr dat „Dopady koronaviru na kulturní sektor“ koordinované IDU, cyklus online diskusních setkání „Jak na scénická umění online“ připravený Oddělením mezinárodní spolupráce IDU), některé byly realizovány již před pandemií SARS-CoV-2 (například showcase současného divadla a tance Visitors' Program IDU pro zahraniční kurátory, dramaturgy, kritiky nebo výzvy IDU zaměřené na networking se zahraničními experty pro pořadatele akcí, které prezentují současná česká scénická umění).

Některé z uvedených potřeb spadají do gesce jiných subjektů, například zastřešujících organizací pro scénická umění, a proto jsou postoupeny nejen poradním orgánům ředitelky IDU (Dramaturgická rada PerformCzech, Dramaturgická rada SoundCzech, Komise pro krátkodobou mobilitu), ale především Radě českého střediska ITI jako zastřešující organizace pro scénická umění, jejímž posláním je formulovat a zastupovat společné zájmy oborů divadlo, tanec a nový cirkus.

Ostatní témata spadají do gesce jiných orgánů, a proto je tento materiál postoupen především Ministerstvu kultury ČR.

Dotazník se zaměřil na tyto tematické oblasti:

- profesní růst,
- archivace a zpřístupňování tvorby z oblasti scénických umění prostřednictvím digitálních médií a udržování kontaktu s publikem,
- marketingové a propagační materiály pro mezinárodní spolupráci,
- diskuse o současné společenské roli umění a kultury a komunikace s institucemi, které poskytují podporu scénických umění z veřejných rozpočtů.

[Diskuse o současné společenské roli umění a kultury a komunikace s institucemi, které poskytují podporu scénických umění z veřejných rozpočtů](#) byla vyhodnocena jako nejnaléhavější současná potřeba.

Respondenti

Osloveni byli jednotlivci i subjekty, kteří jsou zahrnuti do proexportních aktivit Oddělení mezinárodní spolupráce IDU v rámci programu *Propagace českých scénických umění do zahraničí*. Jsou to:

- zástupci autorských subjektů inscenací z oblasti hudebního divadla, činohry, tance, loutkového divadla, nového cirkusu a multidisciplinární projekty doporučených pro prezentace v zahraničí prostřednictvím online katalogu na informačním portále www.PerformCzech.cz,
- zástupci subjektů působících v oblasti scénických umění vysílání v rámci programu *Propagace českých scénických umění do zahraničí* na mezinárodní akce (veletrhy, festivaly, další mezinárodní projekty) v posledních dvou letech,
- podpoření žadatelé v rámci výzev Oddělení mezinárodní spolupráce IDU,
- účastníci kulatých stolů pořádaných IDU k proexportním aktivitám v září 2019,
- zástupci českých středisek mezinárodních nevládních divadelních organizací s administračním zázemím v IDU.

Počet respondentů:

Počet oslovených osob (i více osob za 1 organizaci)	95
Počet oslovených subjektů	78
Počet respondentů – osoby (i více osob za 1 organizaci k 11. 5. 2020)	38
Návratnost	40 %

Odpovědi dle podoblastí scénických umění:

	odpověděli	bez odpovědi	celkem oslovených
Činohra	6	8	14
Hudební divadlo	3	9	12
Nový cirkus	1	6	7
Tanec, balet	9	7	16
Multidisciplinární	16	10	26
Loutkové divadlo	4	4	8
Festivaly scénických umění	5	3	8

Odpovědi z ostatních oblastí:

Hudba	1
Architektura	1

Poznámka: Z některých subjektů došlo více odpovědí (např. v případě vícesouborových divadel). Z tohoto důvodu je v podoblastech scénických umění uvedeno více odpovědí než v celkovém součtu za subjekty.

Odpovědi dle právnické osoby:

Zřizovaný subjekt	9
Nezávislý subjekt	25
Individuální umělec	3

Vyhodnocení odpovědí

Okruh otázek 1.: Profesní růst

Současnou situaci, kdy jsou divadla a kulturní organizace pro veřejnost uzavřené, lze využít mj. pro budování kapacit a rozšiřování vzdělání či dovedností.

a) V jakých oblastech cítíte potřebu rozšíření vzdělání a kapacit prostřednictvím programů vedených českými nebo zahraničními experty formou e-learningu?

Odpovědi

	vůbec	spíše ne	spíše ano	určitě ano	síla odpovědi „ano“
Strategické plánování	2	5	13	18	24,5
Výzkum a rozvoj publika	0	9	15	14	21,5
Udržitelnost v divadelním provozu a tvorbě	2	6	21	9	19,5
Příprava lektorských programů	7	7	15	9	16,5
Krizový management	3	13	15	7	14,5

Součet odpovědí „spíše ano“ a „určitě ano“ je nejvyšší u odpovědi **strategické plánování**, na druhém místě je **výzkum a rozvoj publika**, na třetím **udržitelnost v divadelním provozu a tvorbě**.

Respondenti v komentářích dále uváděli potřebu **vzdělávání v technických dovednostech a znalostech, podporu jazykové vzdělanosti a prezentace v cizích jazycích, natáčení a střih profesionálních záznamů za účelem propagace do zahraničí, účetní a právní poradenství.**

b) *Upřednostnili byste koordinaci programů vedoucích k rozšíření vzdělání a kapacit ze strany IDU formou veřejných webinářů (včetně výběru lektorů, témat, struktury a formátů), nebo spíše finanční podporu pro jejich zajištění interně ve Vaší organizaci / individuálně?*

Vyhodnocení

Respondenti ve většině případů upřednostňovali formu **veřejných webinářů** (52 %) před finanční podporou interních vzdělávacích aktivit ve vlastní organizaci (36 %), ostatní byli pro kombinaci obou možností. Mezi preferovaná témata veřejných webinářů patřilo **strategické plánování, dále výzkum a rozvoj publika a udržitelnost.**

Okruh otázek 2.: Archivace a zpřístupňování tvorby z oblasti scénických umění prostřednictvím digitálních médií a udržování kontaktu s publikem

Současná situace výrazně „zmrazila“ kontakt a vztah s publikem v celém sektoru živého umění.

a) *Jaké nástroje pro archivaci a zpřístupňování tvorby z oblasti scénických umění prostřednictvím digitálních médií byste uvítali? Jaké další nástroje pro udržení kontaktu a vztahu s publikem by dle Vašeho názoru bylo možné vyvinout a finančně podpořit?*

Odpovědi

	vůbec	spíše ne	spíše ano	určitě ano	síla odpovědi „ano“
Podpora tvorby videozáznamů inscenací za účelem dokumentace, výzkumu, studia	2	2	15	19	26,5
Podpora tvorby vzdělávacích a popularizačních programů v návaznosti na vaši tvorbu pro publikum v ČR (například edukativní programy pro děti a mládež, dramaturgické a lektorské přednášky a úvody, interaktivní programy, rozhovory s umělci)	1	5	13	19	25,5
Podpora streamování nebo tvorby záznamů/přenosů pro publikum v ČR	3	5	13	17	23,5
Vzdělávací programy za účelem zvýšení know-how v oblasti archivace a zpřístupňování tvorby z oblasti scénických umění prostřednictvím digitálních médií	1	14	9	13	17,5

Vyhodnocení

Součet odpovědí „spíše ano“ a „určitě ano“ je nejvyšší u odpovědi [podpora tvorby videozáznamů inscenací za účelem dokumentace, výzkumu, studia](#), na druhém místě je [podpora tvorby vzdělávacích a popularizačních programů v návaznosti na tvorbu pro publikum v ČR](#) a na třetím místě je [podpora streamování nebo tvorby záznamů/přenosů pro publikum v ČR](#).

Respondenti v komentářích dále uváděli potřebu podpory [tvorby ve veřejném prostoru](#) a rozvoje [know-how pro podporu práce s novými médii](#) a [zpřístupňování videozáznamů inscenací](#).

Okruh otázek 3.: Marketingové a propagační materiály pro mezinárodní spolupráci

I mezinárodní spolupráce je v současné době značně omezená. Uvítali byste v této přechodné době finanční podporu tvorby nebo zkvalitnění propagačních nástrojů pro mezinárodní spolupráci a dalších vazeb se zahraničím? Prosím uveďte, ve kterých oblastech.

Odpovědi

	vůbec	spíše ne	spíše ano	určitě ano	síla odpovědi „ano“
Podpora upgradu webových stránek a prezentací	0	6	15	17	24,5
Tvorba propagačních materiálů (podpora grafického designu, tisku apod.)	1	6	18	13	22
Překlady textů souvisejících s Vaší tvorbou (divadelní hry, studie / kritiky / mediální ohlasy, další propagační texty)	2	9	8	19	23
Titulkování videozáznamů inscenací do světových jazyků	10	5	5	18	20,5
Podpora úhrady nákladů spojených s účastí na mezinárodních online konferencích nebo seminářích s účastnickým poplatkem	2	8	16	12	20

Vyhodnocení

Součet odpovědí „spíše ano“ a „určitě ano“ je nejvyšší u odpovědi [podpora upgradu webových stránek a prezentací](#), na druhém místě je [tvorba propagačních materiálů](#) a na třetím místě jsou [překlady textů souvisejících s tvorbou \(divadelní hry, studie / kritiky / mediální ohlasy, další propagační texty\)](#). V případě odpovědí u [titulkování videozáznamů inscenací do světových jazyků](#) je třeba zohlednit, že dotazník vyplňovaly jak subjekty, které tvoří nonverbální produkce, tak subjekty, které tvoří produkce s jazykovou bariérou. Síla odpovědi „ne“ je z toho důvodu vyšší než u ostatních odpovědí.

Respondenti v komentářích dále uváděli potřebu [podpory mezinárodní spolupráce](#) po skončení pandemie a mimořádných opatření.

Okruh otázek 4.: Diskuse o současné společenské roli umění a kultury a komunikace s institucemi, které poskytují podporu scénických umění z veřejných rozpočtů

Nejen v českém, ale i v mezinárodním prostředí se hovoří o narůstajícím uvědomění a (znovu)uznání společenské role umění a kultury v souvislosti se vzděláváním mládeže, společenskou soudržností a solidaritou, definicí společenských hodnot a principů a s tím související potřebě kulturní advokacie i prostoru pro kritický odstup od dosavadních praktik kulturního provozu.

Můžete se s námi podělit o stručný komentář k tomu, jak by mohly umění a kultura tento potenciál zúročit například v oblasti komunikace s veřejností / médií / politickou sférou / akademickými institucemi či k vlastní proměně? Uvítáme i návrhy, jak by k této diskusi a prosazení proměny paradigmatu společenských hodnot mohly přispět kulturní či vzdělávací instituce (například tematické diskuse, výzkum, zpracovávání analýz apod.).

Vyhodnocení

Z rozsahu došlých odpovědí (délka, struktura, argumentace) je zjevné, že uvedená témata silně rezonují napříč celou oblastí scénických umění. V otevřených odpovědích byla nejvíce rozvedena, popř. se opakovala níže uvedená témata:

- **kulturní advokacie a komunikace vůči veřejnosti** pro posílení a uznání role a pozice umění a kultury ve společnosti, aktivity zaměřené na potlačení negativního obrazu umělců a kulturních pracovníků mezi veřejností, podpora projektů se specifickými sociálními skupinami, význam umění a kultury pro rozvoj kritického myšlení a tolerance
- **argumentace při naplňování kulturních potřeb společnosti „shora“ včetně motivace a formování „autorit“** ve prospěch umění a kultury (místní zastupitelé, potenciální mecenáši, pedagogové)
- kritika nedostatečné či nedostatečně kvalitní a různorodé **prezentace umění a kultury v médiích**, především veřejnoprávních, srovnání prezentace umění/kultury a prezentace sportu v neprospěch umění/kultury
- požadavek na posílení pozice, aktivit a oborové komunikace i prezentace ze strany **zastřešujících organizací**, které působí v oblasti scénických umění, a **veřejných institucí** (Ministerstvo kultury, IDU)
- nedostatečné řešení problematiky **druhé kariéry umělců** působících ve scénických uměních
- nevyužitý **vzdělávací potenciál kultury a umění**, nevyhovující stav propojení resortů školství a kultury, potřeba řešení problematiky vzdělávání prostřednictvím živého umění, požadavek na reformu školství
- chybějící **analýzy a data** o oboru scénických umění včetně vyhodnocení nepřímých a neměřitelných dopadů kulturních aktivit
- požadavek na jednotný a přehledný **informační portál pro zájemce o veřejnou podporu a její příjemce**
- požadavek na **změnu paradigmatu ve veřejné podpoře umělecké tvorby**: podpora kvality namísto kvantity
- posílení podpory **reflexe současných společenských témat** čerpaných z přímé inspirace potřebami, problémy a otázkami lidí v různých místech a městech ČR a posílení podpory **žánrově, tematicky i esteticky různorodé nabídky z oblasti scénických umění mimo velké aglomerace včetně rezidencí a přímého zapojení místních obyvatel**
- požadavek na větší otevření se oblasti scénických umění vůči dalším oborům včetně iniciace a podpory **mezioborové spolupráce napříč uměleckou / akademickou / vědeckou / vzdělávací / obchodní sférou** např. formou konferencí či jiných platforem pro dialog
- obhajoba **významu nezávislého umění** pro rozvoj dalších součástí ekosystému scénických umění (veřejné kulturní instituce a komerční subjekty)
- podpora mezinárodní spolupráce např. formou **showcasů** pro zahraniční publikum
- obava z další **atomizace společnosti** v důsledku náhrady živého umění online obsahy a virtuální realitou.

Závěrečná otázka: Prosím vyhodnoťte naléhavost níže uvedených potřeb a témat pro výkon Vaší práce v současných podmínkách.

Naléhavost	žádná	nízká	střední	vysoká	síla potřeby
Diskuse o současné společenské roli umění a kultury a komunikace s institucemi, které poskytují podporu scénických umění z veřejných rozpočtů	0	1	8	29	36,5
Archivace a zpřístupňování tvorby z oblasti scénických umění prostřednictvím digitálních médií a udržení kontaktu a vztahu s publikem	1	8	19	10	24,5
Profesní růst	2	6	12	18	19
Marketing a propagační materiály pro mezinárodní spolupráci	0	9	18	11	15,5

Jako nejnaléhavější byla vyhodnocena potřeba **diskuse o současné společenské roli umění a kultury a komunikace s institucemi, které poskytují podporu scénických umění z veřejných rozpočtů**, na druhém místě je **archivace a zpřístupňování tvorby z oblasti scénických umění prostřednictvím digitálních médií a udržení kontaktu a vztahu s publikem**, na třetím místě **profesní růst** a na posledním místě **marketing a propagační materiály pro mezinárodní spolupráci**.

Institut umění – Divadelní ústav
Oddělení mezinárodní spolupráce

Znění dotazníku: Martina Pecková Černá, Pavel Štorek
Kordinace a zpracování: Mirka Potůčková, Eva Cíchová